

MEDIJI O ZDRAVSTVU

sreda, 07. avgust 2024.godine

RTS- Predstavljen tim stručnjaka koji će ispitati da li bi iskopavanje litijuma imalo posledice po zdravlje ljudi

RTS- Značajno smanjene rezerve krvi – fale negativne, A+ i O+ krvna grupa

RTS- Dr Vukomanović: Zdravlje naše dece vrednije od bilo kog metala

BLIC- NAGLI SKOK BROJA PACIJENATA SA SIMPTOMIMA KORONE Tri puta više testiranih za samo nedelju dana, lekari upozoravaju: Virus ni malo nije bezazlen za ovu grupu ljudi

DNEVNIK- DOMU ZDRAVLJA „NOVI SAD” I DALJE NEDOSTAJU OČNI LEKARI
Dr Veselin Bojat: Potrebni saradnja i kolegijalnost, da pomognemo jedni drugima

NOVOSTI- POTVRĐENA DVA SLUČAJA GROZNICE ZAPADNOG NILA U VOJVODINI: Oboleli stariji muškarac i žena nalaze se na bolničkom lečenju

Predstavljen tim stručnjaka koji će ispitati da li bi iskopavanje litijuma imalo posledice po zdravlje ljudi

Ministar zdravlja Zlatibor Lončar predstavio je tim stručnjaka koji će se baviti pitanjem da li postoji štetno dejstvo po zdravlje građana Srbije u slučaju da dođe do stvaranja rudnika i iskopavanja litijuma.

Tim uglednih stručnjaka čine, pored resornog ministra Zlatibora Lončara još i direktorka Instituta za javno zdravlje Srbije "Dr Milan Jovanović Batut" Verica Jovanović, akademik, prof. emeritus naučni savetnik i hematolog Bela Balint i šef katedre za higijenu sa medicinskom ekologijom Medicinskog fakulteta BU, specijalista za ispitivanje životne sredine, predavač u oblasti ekotoksikologije Sanja Milenković.

U timu su i načelnik Instituta za medicinu rada VMA pukovnik dr Aleksandar Aleksić, direktor Instituta za majku i dete "dr Vukan Čupić" Vladislav Vukomanović i načelnica Sterilnog bloka i odeljenja za transplantacije Instituta za majku i dete "dr Vukan Čupić" Dragana Vujić.

Članovi tima su i specijalista higijene, pomoćnik direktora za javno zdravlje Šabac, zadužen za praćenje faktora rizika na teritoriji Mačvanskog okruga Igor Dragičević, načelnik Uprave za vojno zdravstvo Ministarstva odbrane brigadni general Radivoje Anđelković.

Prema rečima Lončara oni čine kostur tima i imaće na raspolaganju sve one za koje misle da su im potrebni da učestvuju u zadatku koji su dobili od predsednika Srbije Aleksandra Vučića i države.

Lončar je naglasio da u ovom momentu ne postoji nijedan zadatak, te da tim nije dobio nikakvu studiju na osnovu koje bi se izjasnio.

"Sve priče koje postoje nisu istinite, ne postoji zahtev za iskopavanje niti je dostavljena studija", naglasio je on.

Ističe da su ljudi u timu oni koji se ceo život bave lečenjem građana.

"Svojim znanjem i iskustvom i kredibilitetom, oni su ti koji će uraditi sve te analize u slučaju da se pojavi studija i reći da li to ima uticaja na zdravje dece i ljudi. Molim građane da razumeju da trenutno ne postoji ništa zvanično i sve što se priča nije tačno", poručio je Lončar.

On uverava da prvi put kada se pojavi zvanično, oni će obavestiti celu javnost, uraditi analizu i otići prvo u taj predeo, gde bi trebalo to da se radi.

Značajno smanjene rezerve krvi – fale negativne, A+ i O+ krvna grupa

Značajno su smanjene rezerve negativnih krvnih grupa i najčešćih krvnih grupa u našoj populaciji A+ i O+, izjavila je Ivana Rodić, načelnica Odeljenja za motivaciju i organizaciju dobrovoljnih davalaca krvi.

Institut za transfuziju krvi Srbije trenutno raspolaže jednoipodnevnom rezervama krvi uz izuzetno nepovoljnu distribuciju krvnih grupa, izjavila je Ivana Rodić, načelnica Odeljenja za motivaciju i organizaciju dobrovoljnih davalaca krvi.

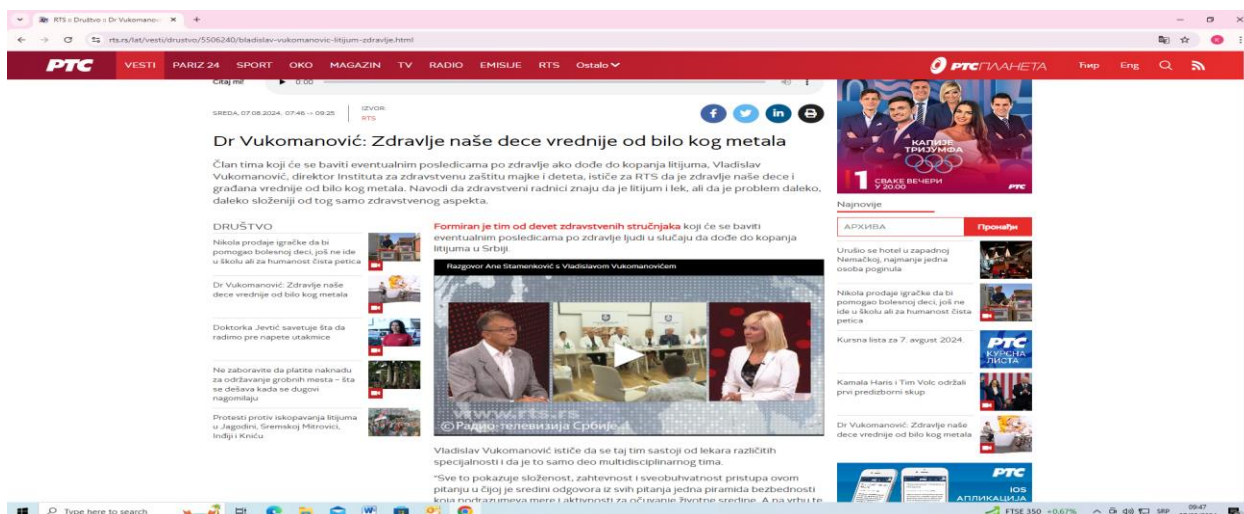
Ističe da su značajno smanjene rezerve negativnih krvnih grupa i najčešćih krvnih grupa u našoj populaciji A+ i O+.

"Godišnji odmori i izuzetno visoke temperature doprineli su da se broj prikupljenih jedinica krvi na nedeljnom nivou od početka jula meseca kreće između 1100 i 1300, a minimalne nedeljne potrebe iznose 1500 jedinica krvi", izjavila je Ivana Rodić.

Podseća da je za svakodnevno lečenje velikog broja naših građana neophodna krv. Pored dovoljnih rezervi krvi za zbrinjavanja hitnih slučajeva i neodložnih stanja važno je da rezerve svih krvnih grupa budu dovoljne i za nesmetano odvijanje operativnih programa i transfuziološke terapije.

"Kako bi se zadovoljile sve potrebe zdravstvenih institucija od izuzetnog je značaja da se rezerve krvi što pre vrate na stabilan trodnevni nivo. Dovoljne rezerve krvi zavise od svih nas. Apelujemo na sve zdrave građane u starosnoj dobi od 18 do 65 godina da dobrovoljno daju krv u Institutu za transfuziju krvi Srbije, ulica Svetog Save 39 od 7 do 19 časova radnim danima i 8 do 15 časova subotom, ili u nekoj od mobilnih ekipa na terenu", rekla je Ivana Rodić.

Raspored mobilnih ekipa na terenu može se videti na sajtu Instituta za transfuziju krvi Srbije.

Dr Vukomanović: Zdravlje naše dece vrednije od bilo kog metala

Član tima koji će se baviti eventualnim posledicama po zdravlje ako dođe do kopanja litijuma, Vladislav Vukomanović, direktor Instituta za zdravstvenu zaštitu majke i deteta, ističe za RTS da je zdravlje naše dece i građana vrednije od bilo kog metala. Navodi da zdravstveni radnici znaju da je litijum i lek, ali da je problem daleko, daleko složeniji od tog samo zdravstvenog aspekta.

Formiran je tim od devet zdravstvenih stručnjaka koji će se baviti eventualnim posledicama po zdravlje ljudi u slučaju da dođe do kopanja litijuma u Srbiji.

Vladislav Vukomanović ističe da se taj tim sastoji od lekara različitih specijalnosti i da je to samo deo multidisciplinarnog tima.

"Sve to pokazuje složenost, zahtevnost i sveobuhvatnost pristupa ovom pitanju u čijoj je sredini odgovora iz svih pitanja jedna piramida bezbednosti koja podrazumeva mere i aktivnosti za očuvanje životne sredine. A na vrhu te piramide je zdravlje naše dece i naših građana kao vrhunska vrednost, vrednija od bilo kog metala i bilo kog materijalnog dobra", naglašava direktor Instituta za zdravstvenu zaštitu majke i deteta.

Navodi da je njegov posao inače dosta stresan i da se sastoji u lečenju najtežih bolesti dece, sa urođenim srčanim manama i srčanim oboljenjima.

Takav pristup, kaže, podrazumeva pridržavanje dobroj kliničkoj praksi, medicini zasnovanoj na dokazima, zatim velika odgovornost i pre svega i optimizam da ćemo doći do tog krajnjeg cilja izlečenja deteta.

"Upravo to - medicina zasnovana na dokazima, dobroj kliničkoj praksi, odgovornost i optimizam je ono što me je upravo i, da kažem, povuklo ka tome da prihvatim poziv u ovom timu i nadam se da ću dati neki svoj skroman doprinos", ističe doktor.

Prevenција straha

Vukomanović objašnjava da je litijum lek, da to znaju znaju zdravstveni radnici, koji se koristi u lečenju i tretiranju nekih oboljenja. Međutim, ukazuje da je problem daleko, daleko složeniji od tog samozdravstvenog aspekta.

"Mi se upoznajemo sa eventualno nekim novim mogućnostima da nam neko postavi neko pitanje. Tražimo analogiju u odnosu na neke druge slučajeve u drugim zemljama. Dobićemo informacije i to nam je svakako dostupno. Da li je bilo nekog ugrožavanja zdravlja, dece i stanovništva u okolini tih rudnika ili dalje od toga i na osnovu te analogije bićemo spremni da ukoliko bude potrebno damo i odgovore. Nadam se da će oni biti dovoljni i korisni", ocenjuje profesor.

Timovi koji će biti formirani, pre svega zdravstveni tim treba da odagnaju i preveniraju strah.

"To znači, da do eventualnog početka nekog takvog projekta budemo potpuno svesni, potpuno jasni da ne može biti značajnog ugrožavanja zdravlja, stanovništva ni po koju cenu", zaključuje Vukomanović.

Preventivni pregledi za decu

Od septembra se organizuju preventivni pregledi za decu, slične akcije su bile i u junu i julu.

Ukazuje da je to veoma dobro osmišljena akcija Ministarstva zdravlja, ne samo za decu nego i za odrasle i da su hiljade ljudi pregledano. Otkrivene su bolesti koje se mogu lečiti.

"Potrebno je malo da se stekne i navika roditelja da promisle o prevenciji nego o kurativi, tako da nadam se da će iz nedelje u nedelju taj broj dece koja dolaze na preventivne preglede biti sve veće i veće. Bolesti ishrane, šećerna bolest epidemijskih razmera, loše držanje, loše navike, manjak sporta, sve je ono što preventivni pregledi treba da koriguju u nekoj bliskoj budućnosti", očekuje Vukomanović.

NAGLI SKOK BROJA PACIJENATA SA SIMPTOMIMA KORONE Tri puta više testiranih za samo nedelju dana, lekari upozoravaju: Virus ni malo nije bezazlen za ovu grupu ljudi

Dr Ivana Begović epidemiološkinja i načelnica odeljenja za imunizaciju Zavoda za javno zdravlje istakla je jutros gostujući u "Jutro na Blic" da se broj testiranih osoba na korona virus u Srbiji utrostručio. Kako navodi, mahom su to starije osobe koje idu na testiranje, pa je i prosečna starost osoba registrovanih da su zaraženi koronom između 60 i 70 godina.

Doktorka Ivana Begović ističe i da ni oni koji su u prethodnih godinu dana vakcinisani ili koji su imali kovid, nisu zaštićeni od novog soja "FLiRT" koji već dominira Amerikom i Evropom.

- Oko 50 odsto građana je steklo imunitet, ali ovo je nova varijanta koja je došla iz okruženja i Amerike, mali broj ljudi je imao prilike da se sretne sa ovom varijantom, tako da i mali broj ljudi koji je vakcinisan pre godinu dana ili koji je preležao pre godinu dana kovid jeste osetljiv da dobije ovaj virus - kaže dr Begović.

Kako ističe, panika se ne treba dizati i jedino što treba jeste da budemo opreznii.

Ko može da razvije težu kliničku sliku

- Pandemija traje pune četiri godine, jer virus pravi samo sitne promene u svojoj genskoj strukturi kako bi mogao da opstane i tako preživi. Već duži vremenski niz mi nemamo tako ozbiljne kliničke slike. Jedino su i dalje u riziku osetljive grupe ljudi, koje mogu da razviju težu kliničku sliku - kaže dr Begović.

Simptomi nove vrste kovida 19 taj u desetak dana, a liče na grip i prehladu, napominje dr Begović. Ipak, naglašava da se sa prvim simptomima ne treba javljati lekaru, već treba sačekati nekoliko dana, kako bi se utvrdilo u kom pravcu se virus razvija.

- Preporuka je da se ostane kod kuće, a ako se stanje ne menja ili pogoršava, potrebno je da se obrati lekaru, koji će sam proceniti da li se treba testirati na koronu ili ne - kaže Begović.

Tri puta više je testiranih osoba tokom protekle nedelje

Oko 25 odsto testiranih osoba pokazalo se pozitivno na koronu, ističe dr Begović.

- Od 29. jula, pa zaključno sa prošlim vikendom u Srbiji je testirano oko 3.000 ljudi, što je tri puta više u odnosu na raniji period. Samo u Beogradu registrovano je 220 ljudi koji su pozitivni na kovid. Uglavnom se testiraju starije osobe i prosečan uzrast obolelih je između 60 i 70 godina - kaže dr Begović.

Preporuke lekara ako osetite neke simptome

Dr Ivana Begović ističe da su preporuke sledeće ukoliko osetite bilo koji od simptoma prehlade, gripa ili koviida:

ostanite kod kuće tri dana

uzmite lek za spuštanje temperature

uzimajte dovoljnu količinu tečnosti

izolujte se od rizičnih grupa

proveravajte prostorije

vodite respiratornu higijenu (pranje ruku, kašljanje i kihanje u nadlakticu, jesti mnogo voća i povrća)

Dr Ivana Begović ističe i da nije potrebno nositi maske.

Soj "FLiRT" ima isti način prenosa kao i ostali sojevi, samo što će se prenositi lakše, jer nemamo imunitet stečen vakcinacijom, napominje dr Begović za "Jutro na Blic".

Grupe koje su rizične za komplikacije kod koviida

Dr Ivana Begović napominje da su sledeće grupe građana u riziku od teških komplikacija od koviida:

starije osobe

osobe obolele od srčanih bolesti

plućni bolesnici

dijabetičari

osobe sa malignitetima

Ukoliko osetimo bilo koji simptom koviida ili prehlade, neophodno je da se od njih izolujemo, napominje dr Begović.

Simptomi "FLiRT"-a

Profesorka dr Verica Jovanović, direktorka Instituta za javno zdravlje "Dr Milan Jovanović Batut" istakla je nedavno da simptomi "FLiRT" varijante podsećaju na jedno gripozno stanje i počinju pet do šest dana nakon kontakta sa zaraženom osobom.

Ako osetite sledeće simptome neophodno je da ostanete kod kuće i odležite nekoliko dana, savetuje dr Verica Jovanović:

bolove u zglobovima

bolove u grlu

povišenu temperaturu

Testiranje je potrebno samo ukoliko dođe do komplikacija, ističe dr Verica Jovanović.

- Ako je neko u težem stanju usled hroničnih bolesti treba posetiti lekara i prema njihovim indikacijama potrebno je da se obavi testiranje. U ostalim slučajevima ono nije potrebno, ali je potrebno ostati kod kuće i malo odmoriti u cilju povećanja imuniteta - rekla je nedavno dr Jovanović za RTS.

ДНЕВНИК

DOMU ZDRAVLJA „NOVI SAD“ I DALJE NEDOSTAJU OČNI LEKARI Dr Veselin Bojat: Potrebni saradnja i kolegijalnost, da pomognemo jedni drugima

Direktor Doma zdravlja prim. dr Veselin Bojat kaže kako trenutno raspolažu sa pet oftalmologa, od kojih se jedna doktorka bavi isključivo sistematskim pregledima, dok, preostala četiri oftalmologa rade sa pacijentima.

- Prošle godine smo imali troje oftalmologa, sada ih imamo petoro. Primili smo dvoje doktora koji su završili specijalizaciju, kao i jednog optometristu. Očekujemo dolazak osam lekara koji su na

specijalizaciji. Prvi bi trebalo da dođe sledeće godine, dvoje tokom 2026. godine, jednog godinu dana kasnije, a četvero tokom 2028. godine. Standard je da postoji jedan oftalmolog na 13. 000 pacijenata i trebalo bi da ih imamo 13, međutim, mi ih imamo četiri, što je više od tri puta manje – naveo je dr Bojat i napomenuo kako je njima stalno otvoren konkurs za prijem oftalmologa.

Tokom prošle godine njihova tri oftalmologa pregledala su 26.600 pacijenata. Oftalmolog dnevno prosečno pregleda oko 30 pacijenata, a bilo ih je i 45 na dnevno, što je daleko iznad proseka i normativa. Kako objašnjava, specijalizacije planiraju u odnosu na to kada koji lekar ide u penziju, pa da se na vreme dobije drugi specijalista. Međutim, ne mogu da utiču na to kada će neko dati otkaz, a u poslednje dve godine petoro oftalmologa je dalo otkaz.

- Moram da se zahvalim našim oftalmolozima, na savesnom, stručnom i odgovornom radu. Oni dolaze ranije na posao, a odlaze kući kasnije kako bi uspeli da pregledaju pacijente. Ako uzmemo podatak da je jedna naša doktorka za godinu dana pregledala 6.713 pacijenata, jasno nam je koliki je pritisak na njima, a oftalmolog iz Kliničkog centra godišnje pregleda 2.500 pacijenata, što je gotovo tri puta manje – istakao je dr Bojat i dodao kako mole sugrađane za strpljenje i razumevanje.

Potrebna pomoć i saradnja sa UKCV

- Potrebna je saradljivost i kolegijalnost sa Univerzitetskim kliničkim centrom Vojvodine, da pomognemo jedni drugima. Bilo bi dobro kada bi lekari na oftalmološkoj specijalizaciji u UKCV, deo specijalizacije mogli da završe u Domu zdravlja – istakao je dr Bojat.

Prema njegovim rečima. ako neki pacijenti ne mogu da zakažu svoj termin, oni dolaze lično na odeljenje oftalmologije, gde se u hodnicima stvaraju gužve.

- Ne smem zaboraviti ni pacijente koji moraju biti hitno pregledani. Lekari opšte prakse zakazuju oftalmološki pregled i oni rade trijažu i određuju nivo hitnosti i prioriteta. Činimo šta možemo, trudimo se da uprostimo sistem i nadamo se da ćemo naći saveznike na višim instancama, jer je svima u interesu da se pacijentima pruži najefikasnija i najkvalitetnija usluga. Da oftalmolog može da se posveti pacijentu i da ga detaljno pregleda, što je, uz svu dobru volju i nadljudske napore naših zaposlenih, gotovo nedostižno u ovom momentu – naglasio je dr Bojat.

Kako objašnjava, najveću gužvu stvaraju pacijenti koji čekaju na operaciju katarakte, koji moraju biti stavljeni na listu čekanja od strane lekara Doma zdravlja, pa se pacijent šeta od privatne klinike na kojoj će biti operisan, do Kliničkog centra i Doma zdravlja.

- Odgovorno tvrdim da sa resursima koje imamo i brojem lekara koji je daleko ispod normativa, dajemo sve od sebe da pružimo najbolju moguću zdravstvenu uslugu, jer je to i glavni zadatak institucije primarne zdravstvene zaštite – istakao je dr Bojat.

вечерње НОВОСТИ

POTVRĐENA DVA SLUČAJA GROZNICE ZAPADNOG NILA U VOJVODINI: Oboleli stariji muškarac i žena nalaze se na bolničkom lečenju

NA teritoriji Vojvodine registrovana su dva potvrđena slučaja groznice Zapadnog Nila. Kako saopštavaju u Institutu za javno zdravlje Vojvodine, jedan pacijent je sa prebivalištem u Južnom Banatu, a drugi je zvanično prijavljen u Južnobačkom okrugu, ali je do zaražavanja došlo van Vojvodine.

JEDINI ČOVEK "SAHRANJEN" NA MESECU: Smrću postigao uspeh
ONTO što nije uspeo da postigne za života, "uspeo" je svojom smrću.

OLIMPIJSKI TRJET: Amerikanci se

PRENOS, SRBIJA "AUSTRALIJA": "Orlovi" su uspeli,

POTVRĐENA DVA SLUČAJA GROZNICE ZAPADNOG NILA U VOJVODINI: Oboleli stariji muškarac i žena nalaze se na bolničkom lečenju

NA teritoriji Vojvodine registrovana su dva potvrđena slučaja groznice Zapadnog Nila. Kako saopštavaju u Institutu za javno zdravlje Vojvodine, jedan pacijent je sa prebivalištem u Južnom Banatu, a drugi je zvanično prijavljen u Južnobačkom okrugu, ali je do zaražavanja došlo van Vojvodine.

Jedna obolela osoba je muškog pola starosti 80 godina, dok je u drugom slučaju reč o ženi starosti 72 godine. Oba potvrđena slučaja imaju pridružene komorbiditete, boluju od neurinvazivnih formi bolesti (upala mozga i moždanica) i nalaze se na bolničkom lečenju.

Groznica zapadnog Nila se na našem podneblju registruje u periodu od juna do novembra, a period od uboda komarca do pojave bolesti traje od dva do 14 dana. U najvećem broju slučajeva, od 70 do 80 odsto inficiranih osoba nema nikakvih simptoma ni znakova bolesti. Kod oko 20 procenata inficiranih javlja se blaga bolest, slična gripu, uz povišenu telesnu temperaturu, glavobolju, malaksalost, slabost, bolove u zglobovima i mišićima, koja prolazi bez posledica nakon pet do sedam dana. Mali procenat, manje od jedan odsto inficiranih osoba razvija tešku formu bolesti.